

Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu

Sekcja Instrumentów Smyczkowych i Gitary

WYMAGANIA EDUKACYJNE - SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA

Wydział: instrumentalny

Specjalność: altówka

Cykl: czteroletni

KLASA I:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Znajomość nazw części altówki i smyczka
- Opanowanie prawidłowej postawy i poprawnego aparatu gry
- Poznanie podstawowej notacji nutowej w kluczu altowym
- Opanowanie układu gry prawej i lewej ręki
- Umiejętność wydobywania dźwięku przy zachowaniu swobodnego aparatu gry
- Opanowanie techniki gry całym smyczkiem i jego poszczególnymi częściami (podział smyczka)
- Poznanie i swobodna realizacja podstawowych sposobów artykulacji (détaché, staccato, martelé, legato - do 4 nut na jednym smyczku)
- Podstawowa umiejętność gry z akompaniamentem
- Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego
- Znajomość podstawowych zasad czyszczenia i konserwacji instrumentu

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

W klasie pierwszej cyklu czteroletniego nie ustala się minimum programowego. Nauczyciel indywidualnie zwraca uwagę przede wszystkim na prawidłową postawę i aparat gry, dostosowując ilość przerobionego materiału do możliwości ucznia.

Metody weryfikacji postępów:

Styczeń : Występ publiczny „ *Mój pierwszy koncert*”:

- dowolny utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: występ publiczny:

- dowolny utwór solo lub z towarzyszeniem fortepianu.

W pierwszej klasie nie przewiduje się egzaminu promocyjnego. Ocenę wystawia nauczyciel przedmiotu głównego,

KLASA II:

U m i e j ę t n o ś c i t e c h n i c z n e d o o p a n o w a n i a :

- Umiejętność posługiwania się prawidłowym aparatem gry
- Znajomość i umiejętność gry w zakresie I - III pozycji, w tym także:
  - Elementarna znajomość II pozycji
  - Palcowanie z zastosowaniem ekstensji
  - Elementarna biegłość lewej ręki
- Swobodna wibracja na długich wartościach rytmicznych
- Rytm punktowany
- Gra w dwudźwiękach (proste dwudźwięki z pustymi strunami)
- Chromatyka
- Flażolety naturalne
- Operowanie podstawowymi sposobami artykulacji (*détaché*, *staccato*, *martelé*, *legato* - do 8 nut na jednym smyczku, *pizzicato*)
- Opanowanie prawidłowej intonacji w zakresie pozycji I - III i w dwudźwiękach
- Sprawna znajomość notacji muzycznej
- Umiejętność frazowania i realizacji kontrastów dynamicznych
- Umiejętność samodzielnego rozczytania prostego tekstu nutowego
- Umiejętność samodzielnego rozczytania tekstu nutowego
- Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów
- Umiejętność gry z akompaniamentem
- Umiejętność czyszczenia i konserwacji instrumentu

M i n i m u m p r o g r a m o w e : (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy do dwóch znaków przykluczowych w obrębie dwóch oktaw
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna na zmiany pozycji
- 2 utwory z fortepianem

M e t o d y w e r y f i k a c j i p o s t ę p ó w :

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama w obrębie dwóch oktaw, sposobami: *détaché*, po 2 i po 4 *legato* lub po 3 i po 6 *legato*, dowolne artykulacje kombinowane z zastosowaniem podziałów smyczka, *staccato* pod łukiem.
- pasaż toniczny
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- gama 2-oktawowa wg wymagań dla pierwszego semestru + pasaż
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA III:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Swobodna gra w pozycjach I - III, wprowadzenie pozycji IV i V:
- Umiejętność gry gamy w dwudźwiękach (tylko seksty) w prostym układzie przez jedną oktawę
- Umiejętność realizacji podstawowych ozdobników
- Umiejętność frazowania i operowania cieniowaniem dynamicznym
- Umiejętność właściwej realizacji znaków artykulacyjnych i agogicznych w utworze
- Umiejętność czytania *á vista*
- Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów
- Umiejętność gry z akompaniamentem

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy w obrębie dwóch oktaw + 2 pasaże. Zakres do trzech znaków przykluczowych.
- 4 etiudy
- 2 utwory z akompaniamentem
- koncert (I lub II i III część). Dopuszcza się realizację formy wariacyjnej (zamiast koncertu).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama i pasaże w obrębie 2 oktaw . Sposoby: do wyboru pedagoga.
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- dowolna etiuda
- koncert (I lub II i III część)., ewentualnie forma wariacji (zamiast koncertu)
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA IV:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Samodzielne strojenie instrumentu
- Utrwalanie umiejętności gry w pozycjach I - III, stopniowe wprowadzanie wyższych pozycji
- Biegłość gry
- Umiejętność wibracji we wszystkich używanych pozycjach
- Prawidłowa intonacja gamy dwudźwiękowej (tercje, seksty i oktawy)
- Stosowanie różnorodnego smyczkowania i artykulacji, w tym artykulacji „lotnych” np. *sautillé*, *spiccato*
- Umiejętność gry zespołowej i z akompaniamentem
- Umiejętność pokonywania tremy podczas występu, umiejętność właściwej koncentracji

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 1 para gam jednoimiennych w obrębie dwóch oktaw wraz z pasażami i dwudźwiękami (seksty). Zakres do czterech znaków przykluczowych.
- 3 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- dwie części sonaty
- 2 utwory z akompaniamentem
- koncert (I lub II i III część). Dopuszcza się realizację formy wariacyjnej (zamiast koncertu).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- etiuda
- dwie kontrastujące części sonaty

Marzec: przesłuchanie techniczne:

- 1 para gam jednoimiennych w obrębie 2 oktaw, sposobami: po 3 lub po 4 *legato*, na 2 smyczki, *sautillé*, *staccato*
- 3 pasaże w obrębie dwóch oktaw
- gama w dwudźwiękach (seksty) sposobem i w obrębie ustalonym przez nauczyciela
- dowolna etiuda

Maj lub czerwiec: egzamin końcowy:

- etiuda
- koncert (I lub II i III część) lub forma wariacyjna
- utwór dowolny

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW W SEKCJI INSTRUMENTÓW SMYCZKOWYCH I GITARY:

W trakcie przeprowadzania egzaminów i przesłuchań oceniane są - z uwzględnieniem wymagań edukacyjnych poszczególnych klas - następujące elementy:

- realizacja minimum programowego
- aparat gry, umiejętności techniczne
- intonacja, jakość dźwięku i estetyka brzmienia
- opanowanie pamięciowe utworów (z wyjątkiem sytuacji, gdzie wykonanie z nut jest dopuszczone)
- dokładność w realizowaniu tekstu nutowego i elementów dzieła muzycznego (dynamika, artykulacja, właściwe tempo i agogika)
- stylowość wykonania
- ogólne walory artystyczne, swoboda wykonawcza, bezstresowość, pewność, indywidualność produkcji
- sposób zachowania na scenie

Ponadto ocenie podlega praca ucznia w ciągu roku, jego frekwencja i czynne uczestnictwo w audycjach i koncertach w ciągu roku.

Ocenianie uczniów grających na wiolonczeli odbywa się wg tych samych progów dla każdej klasy, uzależnionych od minimum programowego danej klasy. Wszystkie egzaminy i przesłuchania oceniane są punktami w skali od 0 - 25 punktów. Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu stosunek otrzymanych punktów do oceny ucznia ma się następująco:

25 punktów - ocena celująca

21-24 punkty - ocena bardzo dobra

16-20 punktów - ocena dobra

13-15 punktów - ocena dostateczna

11-12 punktów - ocena dopuszczająca

0-10 punktów - ocena niedostateczna

Ocena z przesłuchania lub egzaminu wystawiana jest przez komisję wg następującej procedury:

- Propozycję oceny podaje nauczyciel prowadzący lub - w razie jego nieobecności - upoważniony nauczyciel, dyrektor lub kierownik sekcji
- Każdy z członków komisji proponuje swoją punktację
- Ocenę ustala się w średniej arytmetycznej punktów przyznanych przez poszczególne osoby wchodzące w skład komisji i zaokrągla się do pełnych punktów w ten sposób, że części ułamkowe punktów wynoszące mniej niż 0,5 punktów pomija się, a ułamkowe części punktów wynoszące 0,5 punktu i więcej podwyższa się do pełnych punktów.
- Z egzaminu promocyjnego sporządza się protokół zawierający w szczególności: nazwę zajęć edukacyjnych z których był przeprowadzony egzamin, imiona i nazwiska osób wchodzących we skład komisji, termin egzaminu, imię i nazwisko ucznia, program wykonany podczas egzaminu, ustaloną ocenę klasyfikacyjną wraz z liczbą punktów uzyskanych przez ucznia. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład komisji, stanowi on załącznik do arkusza ocen ucznia.

Ocenę celującą (25 pkt.) otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętnościami objęte programem nauczania danej klasy; jego gra jest bezbłędna technicznie, w szczególności od strony intonacyjnej i jakości dźwięku, precyzji rytmicznej i utrzymania tempa. Na ocenę celującą wymagana jest gra interesująca od strony muzycznej, zawierająca elementy samodzielnej interpretacji utworu, a także bez usterek pamięciowych. Produkcja ucznia celującego jest swobodna i bezstresowa. Uczeń musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, musi być laureatem konkursu lub przesłuchania o randze co najmniej regionalnej lub wykazać się innymi podobnymi osiągnięciami. Uczeń otrzymujący ocenę celującą potrafi wykazać się znajomością altówkowej literatury muzycznej i posiada wystarczającą na poziomie danej klasy wiedzę o twórcach i stylach wykonywanych przez siebie utworów. Laureat ogólnopolskiego konkursu, przesłuchania lub przeglądu, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Muzycznej lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego otrzymuje najwyższą pozytywną roczną ocenę i jest zwolniony z egzaminu promocyjnego

Ocenę bardzo dobrą (21 - 24 pkt.) otrzymuje uczeń, który gra bezbłędnie lub prawie bezbłędnie technicznie na poziomie wymogów programowych swojej klasy. Ewentualne drobne usterki dźwiękowe lub intonacyjne mogą być uwzględnione, pod warunkiem, że gra ucznia jest także interesująca od strony interpretacyjnej i jest pozbawiona wyraźnych wpadek pamięciowych. Uczeń chcący otrzymać ocenę bardzo dobrą musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, wziąć czynny udział w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku szkolnego (co dokumentuje odpowiednim wpisem w indeksie), oraz posiadać podstawową wiedzę o kompozytorze i stylu wykonywanych przez siebie utworów.

Ocenę dobrą (16 - 20 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, program na egzaminach i przesłuchaniach wykonuje sprawnie i z pamięci (poza pozycjami, których wykonanie z nut jest dopuszczone w wymogach edukacyjnych jw.); jego gra wykazuje pewne wady interpretacyjne i/lub techniczne. Warunkiem otrzymania oceny dobrej jest ponadto systematyczna praca w ciągu roku, umiarkowany udział w życiu koncertowym szkoły, czynne uczestnictwo w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku (udokumentowanych wpisem w indeksie), oraz wykazanie się elementarną wiedzą o wykonywanym programie.

Ocenę dostateczną (13 - 15 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, wykonuje program w całości. Dopuszcza się: braki pamięciowe, powtarzające się błędy techniczne i usterki interpretacyjne. Na ocenę dostateczną kwalifikuje niesystematyczna praca w ciągu roku, pod warunkiem jednak, że: uczeń uczestniczył czynnie w co najmniej jednej audycji w ciągu roku, wykazuje zainteresowanie życiem koncertowym szkoły i rokuje nadzieje na poprawę usterek zauważonych na egzaminach i przesłuchaniach.

Ocenę dopuszczającą (11 - 12 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnia minimum programowego dla swojej klasy w tym sensie, że na egzaminie nie jest w stanie wykonać zadanego programu w całości, robi poważne błędy tekstowe, techniczne i interpretacyjne, myli palcowanie i smyczki, nie przerobi w ciągu roku wymaganego repertuaru z powodu minimalnej pracy własnej. Ocena dopuszczająca z przedmiotu głównego jest oceną nie promującą i otrzymuje ją uczeń nie rokujący nadziei na dalszą edukację w szkole muzycznej. Ocena dopuszczająca wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

Ocenę niedostateczną (0 - 10 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymogów programowych dla danej klasy zarówno pod względem realizacji programu, jak i pod względem założeń technicznych dla swego roku. Jego gra nie rokuje żadnych nadziei na dalszą edukację, oraz nie mieści się nawet w wymaganiach na ocenę dopuszczającą. Ocena niedostateczna jest również oceną nie promującą. Ocena niedostateczna wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.